# СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 293. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 17 грудня 1931. VOL. XXXIX. No. 293. Jersey City, N. J., Thursday, December 17, 1931. THREE CENTS.


## В КОНҐРЕСІ ДАЛІ ГОРЯЧО ДЕБАТУЮТЬ ПРО МОРАТОРІЮ

### КАЖУТЬ, ЩО ГУВЕР „ЗАПРОДАВ" КРАЙ, ТА ЩО МОРАТОРІЯ Є В „ІНТЕРЕСІ БАНКИРІВ".

ВАШИНҐТОН. — В обидвох палатах конґресу продовжується ще дискусія в справі мораторії, яку уділив президент Гувер довгуючим европейським державам. Посол Мек Феден, республиканець з Пенсилвенії, посунувся у своїй критиці так далеко, що заявив, що президент Гувер „запродав край" та згодився на мораторію тому, що вона є в інтересі певної ґрупи нюйорських банкирів, котрі є властиво „банкирами Німеччини".

Демократ О'Конор, слухаючи тих слів, заявив, що коли республиканці не оборонять чести президента, то прийдеться це зробити демократам.

Критика Мек Федена спричинить певно довгу дискусію. Кажуть, що посли будуть домагатися, щоби промову Мек Федена вичеркнути з конґресових рекордів.

Сенатор Рід, також републиканець з Пенсилвенії, викликав у сенаті велике здивування, коли спротивився покликанню до життя „Ворлд Вор Дет Комішен". Він каже, що ту комісію творять на те, щоби вона зредукувала европейські довги. Він теж заатакував міжнародніх банкирів і заявив, що це вони домагаються знесення воєнних довгів у своїм власнім інтересі.

Підчас цих дискусій забрав ще слово Оґден Л. Мілс, заступник секретаря скарбу, і заявив, що президент згодився на мораторію тому, що дістав попередно на це згоду від 276 послів (всіх є 435) та від 68 сенаторів (всіх є 96). Супроти цього, говорив Мілс, це було би ганьбою для самого конґресу, якби мораторія не була затверджена.

### РЕПУБЛИКАНСЬКА КОНВЕНЦІЯ БУДЕ 14 ЧЕРВНЯ

ВАШИНҐТОН. — Републиканська Народна Конвенція відбудеться в місті Шикаґо дня 14 червня, на „Флеґ Дей".

### ДРЕЙЗЕР ПРО МАЙНЕРІВ, ЗЕБРІВ І ЛЬВІВ.

НЮ ЙОРК. — Американський письменник Теодор Дрейзер виготовив відчит про відносини в Гарлан, де ще далі ведеться боротьба між голодуючими майнерами і власниками вугільних копалень. У тім відчиті каже Дрейзер, що майнери в Кентокі це „зебри в зубах львів".

Дрейзер передав відчит читати кому іншому, бо сам хорий. Положення майнерів, кажеться у відчиті, є безвихідне, бо леґіслятури, суди і поліція є на услугах богачів, знов індивідуалістичний Американець не горнеться до робітничих юній, а церква приглядається тільки тому всьому і мовчить.

### ПОЛЬЩА НАГОРОДЖУЄ ВИЛСОНА.

ВАШИНҐТОН. — У польській амбасаді вручив амбасадор Філіпович вдові по помершім президенті Вилсоні золотий хрест, повислий на стяжці з червоного шовку. Це є подарунок Польщі для Вилсона за те, що він по війні намагався обєднати „польські землі". Це є найвища нагорода, якою Польща може відзначити горожан.

Вдова по Вилсоні заявила, що „приймає це відзначення в імени чоловіка, котрий так дуже любив Польщу".

### МІСТО ФИЛАДЕЛФІЯ НЕ МАЄ ЧИМ ПЛАТИТИ.

ФИЛАДЕЛФІЯ. — В міській касі не було $1,700,000, яких треба було на двотижневу виплату урядовцям міста й повіту. І жаден з банків не позичив містови такої суми. Тому не виплачено урядовцям платні за перші два тижні в грудні.

### ХАБАРНИЦТВО РОЗВЕЛОСЯ ПО ВСІХ БЮРАХ.

НЮ ЙОРК. — З доходжень леґіслятурної комісії, яка розсліджує міську господарку, виходить, що є сотки урядовців, котрі довгими літами складали по банках більші суми, ніж виносили їх платні. Більшість тих урядовців не вміла навіть відповісти, звідки брала ті гроші.

Комісія твердить, що всі публичні уряди міста Ню Йорку є переповнені хабарниками.

### КАЖЕ ВЛІПИТИ 10 БУКІВ ЗА ПОБИТТЯ ЖІНКИ.

ВАШИНҐТОН. — Поліційний суддя А. Л. Вилсон засудив Джозефа Карлтона з Такома Парк у стейті Мериленд на кару 10 днів вязниці й на 10 буків за побиття жінки. Повітовий шериф має згідно з законом стейту вліпити Карлтонови приписаних 10 буків.

### „ОБІДИ ПОБІДИ".

НЮ ЙОРК. — В січні влаштовують демократи по ріжних містах „обіди побіди", на яких промовлятимуть визначні демократичні лідери. Це буде започаткування президентської виборчої кампанії.

### СВЯТО ПЕРШОГО ЛИСТОПАДА В УЖГОРОДІ.

Як що року, так і в цьому році відбулося в Ужгороді традиційне вже листопадове свято, що пройшло дуже гарно. В неділю, 1 листопада, в годині 10.30 передполуднем було в греко-кат. парохіяльній церкві „на Цегольні" (вул. Підгірна) в Ужгороді соборне богослуження з панахидою, яке відправив з повною асистою протоєрей д-р Василь Гаджеґа. Промову виголосив о. д-р Неймет Олександер. Гарно співав мішаний хор ужгородських Українців. Диригував п. Аркас. Пополудні між 2—5 год. відбулося відвідування могилок покійних борців, на цвинтарях при вул. Капушанській (за шпиталем) і на Кальварії (міський і греко-католицький). В 3 год. відправлено при стрілецький могилі на цвинтарі при вул. Капушанській (за шпиталем) панахиду за поляглих стрільців. Співав стрілецький хор. Панахида під великим памятником-хрестом притягнула цілу публику з цвинтаря. Вечером в год. 8.30 відбувся у великій салі мадярського касина святочний вечір. На святочний вечір прибули Українці з цілого Підкарпаття. Саля була битком наповнена.

### БЕЗКОНЕЧНА ХЛІБОЗАГОТІВЛЯ.

Екзекутивний комітет московської округи наказав стягнути з хліборобських продуцентів нові скількости збіжа для доповнення пляну хлібозаготівлі. Більші селянські господарства мають визначену заздалегідь цифру континґентів, які під загрозою карних наслідків мають доставити до державних маґазинів перед 1 грудня ц. р.

### ПЕРЕД ЗАГАЛЬНИМ ПЕРЕПИСОМ НАСЕЛЕННЯ.

На днях у копичинецькому старостві підготовляли війтів і громадських писарів до перепису населення. При цій нагоді службовик староства Моравець зазначив, що в усіх випадках мішаних подруж, —чи то чоловік, чи його жінка буде римо-католиком, у рубриці „матірна мова" слід писати „польська". Всіх римо-католиків, як би вони дома не розмовляли, слід записувати як таких, що розмовляють польською мовою та відповідно до того виповнити рубрику „матірна мова".

### ОПЕРА КАРМЕЛЮК.

На отворення сезону відіграв київський театр оперу В. Костенка „Кармелюк". Ця опера буде перлиною програми вистав театрів у Харкові, Одесі та Дніпропетрівську.

### САМОГУБСТВО.

У Заліщиках застрілився 43-літній інж. Роман Костуркевич, начальник катастрального виділу. Причина: тяжке матеріяльне положення та задовження.

### ЕКСПЛЬОЗІЯ В МОРЕНАХ.

Два механіки і один сондівець працювали коло ґазового мотора, щоб його пустити в рух. Недалеко стояв котел зі стисниним воздухом. Нараз котел експльодував, кидаючи сондівця разом з кітлом понад бараки. Сондівець помер зараз у тяжких муках від ран. Двох ранених механіків відвезли до шпиталю.

### ВБИЛИ ВІЙТА У СТРИЙЩИНІ.

У Стрілківцях, стрийського повіту, вбили невідомі люди війта Гладія. Польський часопис „Ґазета Вечорна" впевняє, що це вбивство мало політичний підклад і догадується, що війта застрілили члени УВО. Цей часопис додає, що на цього війта вже раз напосілися і поліція арештувала тоді — під замітом намаґаного вбивства — якогось ґімназійного ученика. Після того мешкання війта зберігала завжди сторожа, а в самому мешканні сидів завжди поліцай. Невідомі люди прогнали передучора в 9 год. сторожу та вицільними стрілами крізь вікно вбили Гладія. Поліцай вибіг з хати, але вбивники вспіли втекти; під замітом порозуміння з ним — арештувала поліція громадських сторожів.

### МАЙБУТНЄ ВОЗДУХОПЛАВСТВА.

Проф. Пікард відрікся від дальших поїздок у стратосферу, бо не позволяє йому на це поганий стан здоровля. Все таки проповідує великі успіхи для воздухоплавства, передбачує, що майбутні літаки зможуть підніматися на висоту 15 км. над землею. Опинившися на тій висоті, де густота повітря девять разів менша від густоти „нашого" воздуху, зможе летун розвинути бистрість лету тричі більшу від сьогоднішної. Тоді лет із Парижа до Ню Йорку триватиме 10 годин. Цілий лет буде відбуватись у „країні віковічної погоди", тимсамим буде так безпечний, як сьогодні подорож залізницею.

### ЗРУЙНУВАННЯ ЦЕРКВИ.

В останніх днях жовтня ц. р. в Холмі висаджено в повітря нову, з причини війни недобудовану церкву св. Параски. Вигуки динамітових вибухів разураз потрясали старим городом Холмом.

Будівлю тої церкви розпочали були жертвами місцевого й околичного населення небавком по прилученні Холмщини до Київщини в 1912 р.

Побудовано її на Оболонні (за колишнім замковим муром), де жили купці, ремісники та де за часів одного з холмських уніятських єпископів знайдено підчас розкопок образок св. Параскевії. Цей факт потверджував переказ, що на цьому місці стояла колись церква на честь цієї святої.

До цього треба додати, що латинники захопили й висвятили на костели в Холмі розкішний собор, що після перебудов перетревав від часів св. Володимира, й сім церков. Православним залишено одну малесеньку св. Іванську церкву. Стже зруйнована церква була дуже потрібна місцевому населенню, яке мало повне право до неї, бо будова її була започаткована й ведена його власними жертвами. Церкву залишалося тільки накрити й викінчити в середині, а тепер з неї одна руїна.

### ПРОФАНАЦІЯ МОГИЛИ.

З Бібрки повідомляють, що 1. листопада, в задушний день, якась невидима рука спрофанувала могилу бл. п. Гр. Пісецького на тамошньому цвинтарі в цей спосіб, що її розкопала і розкинула, зрівнявши з землею. Сталося там таке оце вже вдруге.

### ПРИ ПОМОЧІ СОКИРИ СКІНЧИВ СПІР.

В Тушовицях, пов. Добромиль, Іван і Стефан Якимці сварилися від довшого часу за кусень землі. Оноді знов дійшло між ними до сварки, що замінилася в бійку. Підчас неї Іван Якимець вхопив за сокиру та вбив нею брата Стефана. Вбийника арештували.

### ЛІПШЕ, ЩОБИ БУВ СИДІВ У ВЯЗНИЦІ.

В одному болгарському селі, недалеко Софії, трапився такий випадок, що один селянин того самого дня, коли його випустили з вязниці, убив з пімсти за донос війта села, команданта місцевої поліції та невинних 6 осіб, яких стрінув по дорозі до села. Душогубця досі не зловили.

### 4-ЛІТНІЙ ГЕРОЙ.

В місті Льофер в Австрії був недавно такий випадок. Над рікою бавилися малі хлопчики. Один з них втікав від своїх товаришів, що гнали за ним, і впав у ріку. Сильна струя схопила хлопчину і понесла у вир під млином. В тій хвилині 4-літній Ернст Крахер кинувся у воду, схопив свого товариша за одіж і витягнув на беріг.

### РІЗДВЯНИЙ ДАРУНОК ДЛЯ ЧИСЕЛЬНИХ РОДИН В ІТАЛІЇ.

Кожна з десятьох родин в Італії, а саме родини, що мають найбільше число членів і не мають власного мешкального будинку, дістане безплатно пять-кімнатний дім. Ці доми даватиме італійський державний уряд, почавши від Різдва.

### ОГИДНЕ ВБИВСТВО.

У Жадові (Буковина) вбили красавицю. В лісі Фльондора постерунковий знайшов труп 23-літної Настасії Молдован, що зникла з села вже перед тижнем. Настасія Молдован була одною з найкращих дівчат у селі. В ній любився давніше Іля Шепюк, але Настасія покинула його по якімсь часі. Жандарм арештував Шепюка й відставив до державної прокураторії у Сторожинці.

### ЛЕТУН ВЕЛСЬКОГО КНЯЗЯ.

До гостинниці „Дю Нор" у Руяні зайшов гарно вбраний юнак і заявив присутним Анґлійцям, що він летун велського князя. Він привіз князя до Франції, але біля Руяну мусів осісти на землю, бо попсувався мотор літака. Князь відїхав до Парижа залізницею, а він лишився в Руяні без грошей: десь загубив свою мошонку. Анґлійці обдарували його, чим могли, та позичили грошей, горді, що зробили прислугу летунови свого князя. Опісля показалося, що це був обманець. Анґлійці жалкують своїх грошей; суд жалкує, що злодієви вдалося втекти, та присудив йому заочно 2 роки тюрми.

### КАВОЮ ОПАЛЮВАТИМУТЬ БРАЗИЛІЙСЬКІ ЛЬОКОМОТИВИ.

В Бразилії є такі великі запаси кави, що бразилійський уряд рішив палити тією кавою у льокомотивах, щоби тим способом зменшити її запаси. Досі кидали цю надвишку кави до моря.

## КРІВАВІ СУТИЧКИ В МАНДЖУРІЇ НЕ ПРИПИНЯЮТЬСЯ

МУКДЕН (Манджурія). —Головне командування японських військ у Манджурії занепокоєне з кождим днем зростаючою активністю китайських реґулярних військових і нереґулярних та бандитських ватаг. Окремі китайські банди нападають навіть на залізничі стації, або на менші міста, де нема більшої скількости японських жовнірів.

Лише за останню добу відбулися кріваві сутички навколо Мукдена, Ціцікара, в районі ріки Ляо, навколо Теліна, на стаціях Кошан і Люнкіянґ та в інших місцях. Японські летуни повідомляють, що в ріжних місцях Манджурії вони спостерігали значні зґромадження китайських банд.

Підчас сутичок обидві сторони поносять у людях страти. Притім Китайці завжди тратять в убитих і ранених непомірно більше ніж Японці. Японське командування сподівається далі поважніших виступів зі сторони Китайців.

### СТУДЕНТИ ТЕРОРИЗУЮТЬ КИТАЙСЬКИЙ УРЯД.

ШАНҐГАЙ (Китай). — Уступлення Кай Шека зі становища президента китайської републики й головнокомандуючого китайськими військами неминучо приведе до уступлення цілого китайського націоналістичного уряду. Де в кого з уряду була думка просити Кай Шека лишитися далі на чолі армії, ставши головою вищої військової ради, але Кай Шек хоче зовсім усунутися від активної праці.

Революційний кантонський уряд, що від давнього часу веде боротьбу з Кай Шеком, задоволений з його уступлення і заявляє, що він тепер не допустить до ніяких диктатур у Китаю. Свій успіх повалення Кай Шека Кантонці завдячують китайським студентам, котрі тепер в числі 80,000 знаходяться в Нанкіні й властиво розпоряжають містом, як того самі хочуть. Вони захопили в свої руки залізничий двірець і всі державні та громадські установи.

Студенти протестують проти поражки Китаю в Лізі Націй та допущення японської окупації Манджурії. Кількох міністрів та лідерів нанкінського націоналістичного уряду й партії „Куомінтаґ" студенти потовкли так, що деякі опинилися в лікарнях. Ворохобня триває далі.

### БЕЗРОБІТТЯ В ІТАЛІЇ ЗРОСТАЄ.

РИМ (Італія). — За листопад в Італії значно зросло безробіття. Тепер загальна скількість зареєстрованих безробітних виносить 878,000. З того числа лише 240,000 одержують державну допомогу на випадок безробіття.

Уряд тепер заклопотаний новим зростом безробіття й шукає засобів для влаштування громадських робіт, щоби пособити безробітним.

### ПЛЯН ЙОНҐА НЕ ДО ВИКОНАННЯ.

БАЗЕЛЬ (Швайцарія). — Міжнародня комісія, що розглядає справу економічно-фінансового становища, Німеччини, щоб вияснити, наскільки Німеччина тепер може виконати репараційний плян Йонґа, прийшла до сумних висновків. Зі всього виходить, що фінансово-економічний стан Німеччини такий, що вона не може виконати пляну Йонґа й узагалі стоїть перед новим банкроцтвом.

Не вратують Німеччини навіть усі драстичні заходи Брінінґа, коли інші держави не прийдуть їй на допомогу й не визнають, що репараційного пляну Йонґа тепер не можна переводити в життя й узагалі треба погодитися з тим, що він ніколи не буде виконаний.

### ҐАНДІ ВИЇХАВ З ЕВРОПИ.

БРІНДІЗІ (Італія). — На пароплаві „Пільзна" виїхав до Індії Ґанді. Вертається він додому зневірений наслідками праці конференції навколо круглого стола. З Італії він задоволений, бо тут усі, починаючи від Мусолінія до низу, старалися всіми способами показати свою пошану до Ґандія.

Вертається до Індії провідник індійського народу в каюті третьої кляси, як найбідніший пасажир пароплава. До Анґлії він їхав на анґлійському кораблі в гарній каюті другої кляси.

### МЕК ДОНЕЛД ПОЇДЕ ДО ІНДІЇ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Після того, як більшість членів уряду консерватистів виступила проти призначення лорда Санкі головою британської делеґації на конференції біля круглого стола, що має розпочатися наступного року в Індії, Мек Донелд висловив гадку, що він сам поїде туди на чолі британської делеґації.

Ця поїздка забралаб не менше одного місяця часу.

### ПАРТІЙНА БОРОТЬБА МІЖ СИРІЙЦЯМИ.

ДАМАСК (Сирія). — Між Сирійцями, що належить до републиканської партії націоналістичної, й тими, що належать до роялістичної, точиться завзята боротьба. Ця боротьба особливо загострилася тепер в часі передвиборів до парляменту. Багато крамниць і ріжних підприємств у Сирії замкнено. Націоналісти оголосили загальний страйк на день виборів.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association. Inc
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

| SUBSCRIPTION RATES: | | ПЕРЕДПЛАТА: | |
|---|---|---|---|
| Three cents a copy. | | Поодиноке число три центи. | |
| One year | $ 7.00 | На рік | $ 7.00 |
| Six months | $ 3.75 | На пів року | $ 3.75 |
| Three months | $ 2.00 | На три місяці | $ 2.00 |
| Foreign and Jersey City Rates: | | В Джерзи Сіті і Заграницею: | |
| One year | $10.00 | На рік | $10.00 |
| Six months | $ 5.00 | На пів року | $ 5.00 |
| Three months | $ 2.75 | На три місяці | $2.75 |

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

# МОВА „СТАРОГО КРАЮ"

В „The Jersey Journal" поміщено дня 8 грудня редакційну статтю, затитуловану „Losing a language", в якій обговорюється таку подію, що отсе перший раз запроваджено в лютеранській церкві в Гобокен богослуження в анґлійській мові. А заведено це тому, що діти і внуки німецьких основників цеї церкви вже не знають мови своїх батьків чи дідів. Тому відправлятимуть у церкві подвійні богослуження: в анґлійській і німецькій мові.

Американська ґазета, даючи до цеї справи свої коментарі, не виправдує тут родженої молоді, що вона не знає мови краю, звідки вийшли її батьки чи прадіди. Вона каже, що та молодь мала добру нагоду навчитися цеї мови в домах батьків чи деінде, а до цього треба було мати тільки трохи доброї волі. Але разом з тим підносить, що й церкви, до яких ходять вірні чужинецького походження, повинні також звернути увагу на те, щоби старше покоління пізнало Америку, а головно: навчилось анґлійської мови. І тому часопис радить у тім випадку старшому поколінню ходити радше на анґлійські богослуження в церкві, а молодшому на німецькі, бо доперва в той спосіб скористають одні й другі із заведених змін.

„Мови „старого краю" — читаємо в тій ґазеті — „не треба залишати: її вартує плекати хочби тільки з культурних оглядів, але разом з тим треба знайти новий звязок між американською культурою і „старокраєвою"; інакше наступні покоління, які замериканізує школа, глядітимуть навіть на свою церкву як чужинецьку інституцію, непотрібну в їх модернім життю. А це було би шкідливіщим явищем ніж забуття мови".

Найкращу розвязку цеї важної справи добачує американський редактор у тім, щоби старше покоління краще обзнайомилося з Америкою, а молоде зі „старим краєм". Він уважає, що хоч це є природне, що молодь, яка походить з німецьких родичів, ходить охотніше на анґлійські богослуження, але заразом є це й „сумне", і тому радить, „старим навчитися мови, яку їх діти називають своєю рідною, а молодіжі докладати старань, щоби добре навчитися мови своїх батьків".

Отак пробують в Америці розвязувати оту таку важну, скомпліковану й делікатну проблєму, яка зависла над мовами „старого краю", а яка теж тяжить і над Українцями, хоч ми належимо до наймолодших іміґрантів в Америці.

# „ОБЕДНАННЯ" У ДЕСЯТІМ РОЦІ СВОГО ІСТНОВАННЯ

**( Зі звіту секретаря на річнім засіданню головного уряду Обеднання).**

Девятий рік істновання Обеднання вже за нами. Приходиться тепер згадати про те, що зроблено за останній рік та піддати нові думки і нові способи для поширення нашої праці.

Останній рік записався як найкраще в історії цілої нашої іміґрації, як також і самого Обеднання. Бо треба ствердити, що наша іміґрація і Обеднання осягнули в тім році великі успіхи на ріжних полях.

У першу черґу піднесу нашу велику моральну побіду, себто цей величавий зрив нашої іміґрації, який повстав зприводу польських звірств у Галичині. Як і підкреслю те, що гідно виконала наша іміґрація ухвали Пятого Конґресу Обеднання і відозву Листопадову Голвного Уряду Обеднання в справі „Назначення Місяця Листопада 1930 року — місяцем Національної Жалоби", „Дня 15. листопада — Днем масових протестів проти польських звірств у Галчні, а „Неділю 16. листопада — неділею молитви за невинні українські жертви польського терору".

І жертвенність для краю, до якої візвало Обеднання, подвоїлася у порівнанню з давними роками, бо Обеднання зібрало за останній рік понад $40,000.

Як давними роками так і у минулім товариства й орґанізації по місцях оставали з Обєднанням у тіснім звязку. Ми старалися їм допомогти на ріжні способи при влаштуванню протестаційних походів, виданню ріжних брошур та відозв для американської публики, як теж подавали поради, як дістатися до американської преси та з якими матеріялами.

Ціла та акція переходила наші сили. Але ми старалися з неї вивязатись, як уміли. І одно можна ствердити: що загал нашої іміґрації нас розумів і допомагав нам у змаганнях видвигнути польські звірства перед лице культурного американського світа. Деякі центри, як от Филаделфія, розвели у себе велику пресову кампанію по американських ґазетах, а це мало надзвичайно добрі наслідки, бо успіх на американськім ґрунті обеднував наших людей до спільної праці, чого доказом є те, що в протестаційних комітетів потворилися згодом по місцях Центральні Комітети, які, як у Ню Йорку чи Филаделфії, чи по інших місцях, ведуть тепер дуже добру роботу для старого краю, як теж поширюють програму нашої діяльности на американськім ґрунті.

Пятий Конґрес заявився за пропаґанду української справи з боку Обеднання шляхом видавання певних публікацій. Зосібна рішено видати книжку про польську „пацифікацію" в Галичині.

Та сказати було легко й легко було вирішити, але перевести цю справу було надзвичайно важко. У нас в Америці чуємо дуже часто голоси про потребу таких публікацій. Особливо богато було про те мови, коли писалося про потребу Пресового Бюра в Америці.

Обеднання нераз уже обговорювало на своїх засіданнях справу поширення пресової пропаґанди. Ми навіть дозволили собі перебрати у пертрактаціях з краєм певні грошеві зобовязання, якщо вдасться влаштувати таке бюро в Женеві, чи в якім іншім великім европейськім політичнім центрі. І ми теж здавали собі справу з того, що коли би було в Америці між тими, що пишуть і говорять про ту справу, дійсне розуміння ваги цеї справи, то можна би спільними силами нашої іміґрації й тут в Америці створити таке пресове бюро, яке могло би вести не тільки пропаґандивну працю, але й культурну, видаючи й анґлійською мовою книжки про нашу історію, літературу, штуку та господарство. Але якжеж можна тут думати про якусь кооперацію, коли люди ще досі поборюють навіть допомогову акцію Обєднання такою „конкуренцією", що висчлають до краю жертви по рецепті колишнього д-ра Назарука „забездурно" й доставлять подяку, і то з краю, або друкують книжку навіть з іменами таких жертводавців, котрі зложили от хочби по 25 центів, видаючи народний гріш на такий непотрібний видаток.

Саме громадянство бачить наглядно, що та демаґоґія нічого не помагає і на вудку „забездурно" годі зловити. Але ті, що такими кличами воюють, мають у своїх руках орґанізації, часописи і церкву і уживають дуже часто авторитету тих установ на розбиття доброї праці, а не на кооперацію. І це є властиве лихо нашої іміґрації. І оте саме заставило нас в Обєднанню не оглядатися на інших, не числити на ніяку співпрацю тих, які такої праці собі не бажають, а взятися на власну руку до виконання того пляну праці, котрий повинен бути загальним.

Практично ми розвязали це при праці над виданням книги про польські звірства. Нас три в Екзекутиві перебрали ту працю в цей спосіб, що рішили видання цеї книжки злучити з нашою працею у „Свободі", бо так зложилося, що всі ми в ній працюємо. Редактор п. Ревюк присвятив майже половину року праці у зібранню і провірюванню матеріялів до книжки „Поліш Атросітіс ін Юкрейн". В перекладах помагали ще п. Семенина й п. Стеткевич. „Свобода" на тім нічого не втратила, бо інші члени редакції виконували редакційну працю п. Ревюка, а крім того „Свобода дістала повно матеріялів, які друковано в ній в анґлійській мові для пропаґанди між чужинцями і для освідомлення нашої тут родженої молоді, а які збирав і виготовляв п. Ревюк.

Подаю до відома, що маємо вже готову до друку в анґлійській мові брошуру про український вклад у світову культурну скарбницю зпід пера одної з наших найкращих літературних сил. Брошура буде невелика, але змістом дуже богата й цінна. Її треба видати з ілюстраціями; на це треба грошей, яких наразі нема, бо ще боремося з дефіцитом за видану книжку про польські звірства.

З боку видавничої комісії буде предложена праця о. Кінаша про українську літературу. Як вдомо, Пятий Конґрес заявився за видання для молоді короткої історії українського народу, історії літератури і катехізму українізму. Одна така популярна праця вже є готова й заапробована видавничою комісією, про що здасть справоздання осібно сама комісія.

Господарський Альманах, зібраний Стрілецькою Громадою, вже теж є готовий, коли ходить про матеріяли. Отся праця має теж бути видана Обеднанням в українській і анґлійській мові, але й на це треба фондів. Про це скаже більше Господарська Комісія у своїм звіті.

Ми маємо намічені ще дальші праці, які готуються, але я говорю тепер про те, що вже зроблено за останній рік.

Отак ми беремося розвязувати справу пропаґанди на власну руку, числячи на власні сили. І коли ми рішилися на цей шлях, то вправді стогнемо під тягаром, але зате маємо вже результати праці.

Ми були теж у постійнім звязку з ріжними европейськими центрами української пресової пропаґанди і їм, де могли, там і пособляли. За зібрані нашою іміґрацією гроші й нами вислані видано в Женеві французьку брошуру про польські звірства „Ля плі сомбр Польонь". Ми допомогли виданню анґлійської книжки „Поліш Атросітіс ін ди Вест-Юкрейн", яку видано у Відні і яку написав наш журналіст д-р В. Кушнір, а яку ми закупили в більшій скількости. Ми теж вислали задармо майже 1,000 примірників виданої Обеднанням книжки про „пацифікацію" до Европи для пропаґанди по ріжних краях, головно в Анґлії й у Женеві.

З американських і Обеднанням висиланих грошей видавано у французькій і анґлійській мові спеціяльний Бюлетень у Женеві, який обнимав справи Соборної України, обговорюючи злочинства всіх наших окупантів.

Ми теж були в звязку з Українським Бюром у Лондоні й одержували від нього нераз дуже цінні інформації. Наш предсідатель тепер в Европі й він має затіснити наші звязки з пропаґандивними центрами в Европі, щоби був певний поділ праці. Справа та була би дуже улекшена, коли би прийшло до сцентралізовання пресових українських бюр в Европі. А воно до цього йде. Наш предсідатель буде старатися порушити цю справу з нашого боку в Проводі Українських Націоналістів, в Українськім Бюрі в Лондоні й у краю. Такий центр мав би мати всеукраїнський, безпартійний характер, себто працювали би в нім люди ріжних політичних переконань, але відомі зі свого соборницького становища й особистої та громадської чесноти. Таке Пресове Бюро відповідало би переконанням української іміґрації в Америці й могло би числити на нашу фінансову допомогу.

Мимо отсеї політичної пропаґанди в справі як не визволення, то принаймні полекшення долі рідного краю, наш політичний звязок з краєм не був сильний. А це тому, що ми як Обеднання не є звязані партійно з ніякою партією в краю до тої міри, щоби ми могли себе з нею ідентифікувати. Це неможливе, бо ніяка відповідальна орґанізація, ні ніякі відповідальні люди не возьмуть відповідальности за те, чого вони не всилі контролювати. Зате з нашими культурними і гуманітарними установами ми задержували постійний звязок. З того приводу прийшло до немилого інциденту. Від нас вимагають, щоби ми підпомагали фінансово політичну акцію в краю, точніше, щоби ми спомагали УНДО, бо воно не має фондів на переведення політичної орґанізації в краю та на ведення пропаґанди поза межами краю.

Ми є теж тої думки, що це є важна справа, та що її належало би фінансово поперти. Ми навіть рішили, що треба збирати гроші на вибори в краю. Ми теж заявили представникам УНДО, що коли би прийшло до створення заходами краю Пресового Бюра за кордоном, то ми цілком певно переймемо покриття певної частини коштів такого бюра. Ми не маємо теж нічого проти цього, щоби допомогти краєви фінансово при висилці ріжних делеґацій за кордон, до Женеви чи деінде, якщо буде ґарантія, що делеґації обстоюватимуть становище, згідне з соборницьким і самостійницьким ідеалом нації. Але коли та справа іде пиняво, коли мимо відозв і однорічної збірки на край в сумі $40,000 нема ні одного цента на ті справи, то, на нашу думку, вина тут тої угодової течії в краю, яку ідентифікують в Америці з УНДО.

В краю не здавали і досі не здають собі справи з тої акції, яку поведено в Америці зприводу „пацифікації". В ту акцію втягнено ріжних Американців, ржні американські орґанізації, а також американську пресу. Кількадесятьтисячні демонстрації звернули увагу американського загалу на події в Галичині. А тимчасом у тім самім часі, коли ми вели ту акцію, передруковували ріжні американські ґазети телеґрами ПАТ-а (польської телеґрафічної аґенції) про пертрактації деяких визначних діячів з УНДА, а навіть відпоручників президії з польським урядом в справі замирення і відшкодовання; подавали навіть суму $10,000,000, за яку мали би Українці відступити від своїх протестів чи жалоб до Ліґи Націй.

І в тім часі, коли ми тут доказували польським варварством, що є неможливе співжиття Українців з Поляками під Польщею, бо вона іде на цілковите знищення українського народу, преса доносила про угодові пертрактації.

**(Конець буде)**

**П. Котович.**

# ЧОТИРИ РОКИ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ

**(Спогади бувшого комсомольця).**

**(Докінчення)**

(40)

Усі мої спостереження й увесь мій досвід говорять за те, що **треба відкинути всяку думку про те, нібито большевики ведуть свою „національну політику" задля своїх програмових міркувань: навпаки, всі уступки куплені тяжкою повсякденною боротьбою, сотнями „петлюровських підземних орґанізацій", які були „викриті" й про які, зрозуміло, нічого не писалось. Куплено тисячками Українців, що гинуть за справу українського визволення на Соловецьких островах, куплено кровю старшин і козаків Української Армії в час збройної боротьби за українську державність.** Большевики є такаєама окупаційна влада, як і всяка інша російська, й тепер „робить для Українців" те, що **мусілаб робити й усяка інша російська влада, щоб утриматись на Україні.**

Національна свідомість на Україні зросла настільки, що булоб цілковитим безглуздям якійнебудь окупаційній владі не брати на увагу цього факту.

Все нижче і середнє шкільництво, всі педаґоґічні й сільсько-господарські високі школи — це українське безперечне придбання: їх неможливо зрусифікувати; хіба знищити.

Українська стихія заливає вже й інші, зосібна технічні ВУЗ-и. До украйнства охотно пристають і чужонаціональні елементи: Росіяни й Жиди, і це є найкращий обєктивний показчик сили українського руху.

Україна вже має достаточну скількість своїх інтеліґентних сил, і надалі в цих кадрах ми не будемо відчувати такої великої недостачі, як це було в р.р. 1918—1920.

Процес національного освідомлення посунувся настільки вперед, що творення **нашої самостійної держави** ми не мусимо конче звязувати лише з **часом** повалення большевиків. Хоч може й мало імовірна, але не виключена можливість, що нам золотоверхий Київ може стати столицею нашої держави ще до того, поки Москва перестане бути червоною.

На Україні йде процес накопичення сил, процес підготовки до переможнього завершення перерваної большевиками української національної революції. А тому й наша еміґрація мусить мати певні не „владительські", лише службові цілі. **Чатувати,** буди завжди готовою **допомогти нашому народови** розібратись у можливому майбутньому хаосі подій, по змозі захоронити націю від траґічних помилок 1919—1920 р. р., вбивати, зародки отаманщини, очищати свої лави від **угодовського** й непевного елементу, боротися зі зрадництвом і **прямувати** без **вмішування в наші** справи всяких „варягів", іти **прямо до мети** — в цьому, й лише в цьому, **історична місія еміґрації!**

В світлі цих даних є безпідставною всяка неправильність, усякий песимізм і абсолютно шкідливими є балачки про потребу самоліквідації еміґрації.

Особливо шкідливим являється шлях „поворотництва", той шлях, який і я пройшов. Поперше, українська інтеліґенція на Україні не потребує нашої **допомоги;** вона **досить чисельна** й цілком достаточно **політично свідома,** щоби бувший еміґрант мав якийсь додатній вплив на неї. Подруге, бувший еміґрант уже те одне, що він „бувший", не має змоги цілковито виявити своїх сил; він лишається завжди політично підозрілим і для своїх і для влади, так, що навіть при найкращих його намірах він не матиме змоґи працювати.

Такого „поворотця" большевики будуть доти переслідувати, доки він не згодиться взяти на себе **нечесні,** ганебні обовязки їхнього аґента „сексота", доки він **морально не загине, як людина, як громадянин,** або... фізично денебудь у тюрмі чи на Соловках.

Я певний, що такий є шлях, як ще не всіх, то значної більшости „поворотців". Цей шлях є шляхом морального занепаду, національної зради й зради перед українськими трудящими масами, для яких дехто з „поворотців" може й хотів би працювати.

. . . . . . . . . . . . . . . . . .

Dixi et animum levavi*).

Моє найглибше бажання, яке я мав, пишучи ці спомини, було, щоб вони помогли знайти правильний шлях усім тим Українцям за межами СССР, які ще й досі прислухуються до слів московських аґітаторів і мріють, що на Україні є, хоч радянська, але „прецінь українська держава". Коли хоч одна така людина, повіривши правді моїх споминів, подумає й критично оцінить голосні фрази московських дурисвітів, це буде мені найвищою нагородою й найбільшою радістю.

Бо дійсно, повторювати той шлях, який я пройшов, начитавшись писаних „на коліні" брошур, я нікому в світі не бажав би.

Прага, Чехословаччина,

1931 р.

*) Я сказав і полекшив душі.

# БАЙКА ПРО ЧОЛОВІКА, ВОЛА І ПСА.

Колись давно перед Божий престол прийшов чоловік. Впав на коліна тай каже:

— Всесильний Господи, дякую Тобі, що Ти мене сотворив і зробив паном світа, але я маю ще одну просьбу.

— Яку?

— Тих 30 років життя, що Ти мені призначив, Всесильний Господи, замало для мене. Не хочу безсмертя, ані великої довговічности, але я просив би трохи продовжити моє життя.

— Добре, зачекай трохи, сказав Господь з добротливою усмішкою.

*

Незадовго перед престолом клякнув віл.

— Господи любий, сказав він, дякую Тобі, що Ти мене сотворив на світ і обдарував великою силою й витревалістю. Але...

— Маєш якусь просьбу? — запитав Господь.

— Так, Господи. Тих 30 років, що Ти мені призначив жити, забогато для мене. Бо що то за життя? Ні втіхи, ні радости, лише важка праця для чоловіка, вічне ярмо. Скороти мені, Господи, життя.

— А скільки тобі вистане?

— Десять років.

— Добре — сказав Господь.

*

А за хвилю прийшов перед Божий престол пес.

— Господи, каже він, дякую Тобі, що Ти сотворив мене на світ та дав мені гострі зуби і чуйні змисли...

— І ти певно маєш якусь просьбу—усміхнувся Господь.

— Так, Господи. Ти призначив мені жити 30 років, а то для мене забогато. Мушу вірно служити чоловікови, не спати по ночах, а за те дістаю погану їжу, а часто й побої мушу терпіти. А на старість, як не можу гавкати, мене проганяють геть, на голодову смерть. Зменши мені, Господи, життя.

— Скільки літ тобі visталоб? — спитав Господь.

— Десять.

— Добре — відповів Господь.

*

І тоді Господь звернувся до чоловіка.

— Продовжую тобі, чоловіче, життя на тих 20 років, що їх зрікся віл, і ще на тих 20 років, що зрікся пес. Іди в мирі.

Чоловік і звірята пішли на землю. І ось від того часу давна довговічність домашніх звірят зменшилась утроє, а зате життя чоловіка майже втроє продовжилось. — Але воно й змінилось.

Перших 30 років чоловік проживає по людськи, як чоловік; від 30 до 50 року гарує й працює важко як віл; а від 50 до 70 року життя сторожить і береже свого маєтку й дорібку як пес.

Попри національне виховання молоді дає „Рідна Школа" удержання соткам інтеліґентних робітників, які всю свою силу віддають на службу народові. — Допоможім у цьому „Рідній Школі".

# ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

## „НОВІ ШЛЯХИ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ В АМЕРИЦІ".

В ч. 282 „Свободи", з 4 грудня ц. р., подибав я на редакційній сторінці звіт Шкільної Комісії „Обеднання", а рівночасно є там поданий проєкт, як маємо дальше вести освітну працю поміж молодіжю в Америці. Тому, що при кінці статті запрошено охочих до висказання своїх думок у цій справі, я саме користаю з цієї нагоди.

Найболючіше місце в цім звіті є там, де говориться, що українська мова для тутешніх уроджених дітей є чужою мовою. Чужою мовою могла би бути українська мова лише тоді, коли родичі ніколи не говорилиб до дітей по українськи, але рівночасно такі родичі мусіли би сказати своїм дітям таке: **Коли ви будете посміховиськом у своїм дальшим життю поміж культурними націями, то цьому винні самі ваші несвідомі та некультурні родичі!** Повище речення можна би сказати в турецькій мові, так, щоби правду сказати „та вийти з честю", а рівночасно, щоби діти не зрозуміли.

Але дійсно: як найкраще підійти до цього питання, щоб українські діти, вроджені в Америці, знали українську мову та чулися Українцями? Питання і відповідь на нього є такі старі, як сфінкси та піраміди, а то: а) говорити до дітей лише по українськи все і всюди; б) учити їх читати і писати вдома; в) посилати їх до української школи. А що робити, як нема школи? Постаратися, **щоби школа була!**

Шкільна Комісія „Обеднання" вже має рацію, коли говорить про підручник українсько-англійський і англійсько-український зі словарцем для студентів вищих шкіл і колегій. Але нехайже це на говоренню не скінчиться. Чому не взяти рішучих кроків, хочби зараз по новім році, та вибрати комісію з трох, чи пятьох осіб, щоби приготовити підручник? А до такої комісії малиб увійти люди, що знають добре найменше три мови: англійську, українську й латинську.

Коли дотепер ми не дуже богато зробили на шкільному полі, то це тому, що ми є дуже повільні—все і завжди любимо відкладати, великі наради скликати, а при кінці віддати якусь роботу в руки невідповідним людям. З цим нещасним підручником вже 5 років возимося в Америці, і ще нічого не зроблено!

Що тичиться справи фахових учителів, то це питання є легке до розвязання: я знаю поверх 20 українських учителів з університетською освітою та з укінченим педагогічним курсом, яких можна би взяти до наших шкіл. Говорю про таких, котрі дуже добре говорять і по англійськи й по українськи. Більше можна виховати або дістати з Канади. Але річ не в цім; найперше треба мати підручник та засувати школи, а щойно потім шукати учителів.

На закінчення від себе підкреслю, що така школа мусілаб окрім защеплення українського духа в студента ще й навчити його поправно говорити, читати і писати по українськи. Коли цього школа не зробить, тоді шкода її школою називати.

Д-р Г. Г. Скегар,
Шикаго, Ілл.

— Від тижня я поважно роздумую над подружем.
— А чи надибав ти вимріяний ідеал?
— Ні, я від тижня жонатий.

—o—

**Пані:** Ганю, чому ти даєш псови цукор? Таж цукор коштує гроші!

**Наймичка:** Я не даю йому цукру їсти, лише полизати.

---

**ПОЗІР! САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!**

За старанням місцевого жіночого поступового Товариства,
УКРАЇНСЬКИЙ ДРАМАТИЧНИЙ ГУРТОК З БАВНД БРУК,
під орудою режисера М. Пасічника
відіграє пречудову драму зі співами, в 5-ох діях, Л. Манькова, п. з.:

## „НЕЩАСНЕ КОХАННЯ"

**В СУБОТУ, ДНЯ 19-ГО ГРУДНЯ (DEC.) 1931 РОКУ**
У ВЛАСНОМУ ЛЬОКАЛІ УКР. НАР. ДОМУ,
при Delmore Avenue, South Plainfield, N. J.
Початок вистави 6-та ввечір. — Вступ для старших 50 ц., для дітей 15 ц.
Ввесь дохід з вистави призначений Укр. Народній місцевій Школі.

Вельми Шановне Громадянство! Укр. жіноче поступове Товариство запрошує отсим Громадян місцевих і околичних, як з Плейнфілд, Дунелен, Реритан, Линколн, Бавнд Брук та інших, прибути численно на цю до сліз зворушуючу виставу. В грі беруть участь визначні сили Драм. Гуртка. Вистава добре підготована й сама собою захоплюючо-чаруюча. Приходіть всі та кличте своїх знакомих. За те, що вдоволитеся, ручить 293

Комітет.

---

**УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!**

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОГО ЗАПОМОГ. ТОВАРИСТВА „ДНІСТЕР" В НЮ ЙОРКУ
відділ 361 Українського Народного Союза,
— відограється —
при участи добірних артистів і хору „Бандурист" надзвичайно інтересну комедію-оперу п. н.:

## ЗАПОРОЖСЬКИЙ КЛАД

в 3-ох діях, зі співами і танцями, Ван. Писанецького

**В НЕДІЛЮ, ДНЯ 20-ГО ГРУДНЯ (DEC.) 1931 РОКУ**
В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,
217-219 EAST 6th STREET, NEW YORK CITY.
Початок точно в годині 8-мій ввечір. — Вступ: $1.00, 75 ц.

У РОЛЯХ ШТУКИ ВИСТУПАЮТЬ:

| | |
|---|---|
| Груня, циганка-ворожка | п-ні Грибенецька |
| Вацько, головік Груні | Ординський |
| Буць, селянин в пошукуванню за кладом | Чорнюк |
| Писар | Апольскій |
| Лесько, парубок | Троїцький |
| Ганя, його дівчина | панна Яремівна |

Гурт циганів.

Орхестра під пров. п. Кузьми. — Хор „Бандурист" під дір. Ю. Кириченка.
До численної участи запрошується всіх Громадян міста Ню Йорку й околиць. — Комітет. 293-4

---



---

# З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

## РОМ, Н. Й.

**Український Народний Дім.**

Довгими роками доводилося ромським Українцям наймати для своїх підприємств чужі й часто невигідні салі та за них добре платити навіть ворожим нам чужинцям. Я часто бував на ріжних українських підприємствах і майже кождого разу мені доводилося чути справедливі нарікання наших людей на ті невигоди й бруд, що були в чужих салях. Кожний говорив, що колиб саля була своя, то з неї було би більше користи й ліпше вона булаб пристосована для наших потреб.

Нарешті більшість наших ромських Українців зрозуміла, що відповідне улаштовання національних свят, віч та ріжних підприємств і діточих шкіл вимагає конечно відповідного приміщення. Тому наша громада рішила взятися за будову свого власного народнього дому, до будови своєї рідної хати, бо, як казав Т. Шевченко, „В своїй хаті своя правда і сила і воля".

Заходами трох запомогових товариств У. Н. С., У. Р. С. й У. Н. П. зорганізовано комітет Українського Народного Дому. Цей комітет узявся щиро до праці, щоб збудувати захист для українських підприємств. Комітет закупив за готівку площу, а потім ще зібрав 1,500 долярів на будову. Правда, це сума невелика, але й вона забрала багато енергії та часу на те, щоб її зібрати серед громадянства в Ром. Рік тому комітет поновлено новими, свіжими силами й доручено йому, щоб як найскорше старався збудувати дім.

Комітет нарешті прийшов до того висновку, що годі за готівку побудувати дім, а треба робити борг. Чим довше відтягається будова, тим більше в громадянстві зявляється зневіра в будову й годі надіятися, щоб громадянство складало далі на будову дому. Тому комітет 11 жовтня розпочав працю над будовою дому. Громадяни прийшли на поклик комітету й стали до праці, хто з рискалем, а хто з кіньми. По кількаденній праці виконано частину пивниці. Інші громадяни навозили піску, каміння, цементу й т. п. Таким чином скоро закінчено фундамент на цілий дім, а потім на цьому фундаменті поставлено будову самого дому. Назагал уся будова буде коштувати біля 7,000 долярів. Сподіваємося, що за півтора місяця дім буде закінчений.

Цей дім буде обслуговувати потреби не лиш Українців з Ром, але й з околиць, як Лей Сентер, Диргамвил і Вестерн Бренч. Тому всі Українці цих місцевостей повинні як найскорше прийти зі своїми матеріяльними жертвами й допомогою на закінчення будови дому. Треба як найскорше розкупити шери дому, щоб комітет міг скінчити роботу, а ми щоб розпочати наново своє національне життя у власній домівці, що має стати нашою національною гордістю в Ромі та в його околицях.

О. Гадз.

---

На часописне оголошення зголосився до цирку усмиритель львів. Директор переглянув його свідоцтва й каже:

— Добре, я вас приймаю. Як першу працю даю вам усунути з клітки останки з попереднього усмирителя, якого роздерли льви.

—o—

**Хлопчик** (до домашньої вчительки): Пані говорили, що дістану поцілунок, як напишу задачу. Ось, прошу, задача...

**Вчителька:** Ти чемний хлопчик. Ходи, то поцілую тебе!

**Хлопчик:** О ні! Я продав право до поцілунка мойому старшому братові за доляра.

---

**НЮ ЙОРК! УКРАЇНЦІ ДО НОВОГО ПРОТЕСТУ ПРОТИ ЛЯЦЬКОГО ТЕРОРУ! НЮ ЙОКРК!**

ТІЛЬКИ МИ, УКРАЇНСЬКИЙ НАРОД, МАЄМО ПРАВО СУДИТИ СВОЇХ СИНІВ І ДОЧОК НА УКРАЇНСЬКІЙ ЗЕМЛІ! ТОМУ ПРОЧ З ПОЛЬСЬКИМИ САМОСУДАМИ! ПРОЧ З ПОЛЬСЬКИМИ АГЕНТАМИ І КОНФІДЕНТАМИ ВАРШАВСЬКОГО СМІТТЯ!

УКРАЇНЦІ МІСТА НЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦІ! ПРИХОДІТЬ ВСІ НА

# ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ

:—:—:—: яке відбудеться :—:—:—:

**В НЕДІЛЮ, ДНЯ 20-ГО ГРУДНЯ (DEC.) 1931 РОКУ**
В ГОДИНІ 2-гій ПОПОЛУДНІ
В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ
217-219 EAST 6th STREET NEW YORK, N. Y.

А НА ЯКІМ ЗАПРОТЕСТУЄМО ПРОТИ НОВОГО ПОЛЬСЬКОГО ТЕТОРУ НА ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ.

Говоритимуть місцеві і позамісцеві бесідники, а також представник литовської громади в Ню Йорку. 293,5

Управа Відділів „О. Д. В. У." в Ню Йорку.

---



---

**ПОЗІР! УКРАЇНЦІ З БАЙОН, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦІ! ПОЗІР!**

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ
— влаштовується —

## ЮВИЛЕЙНЕ СВЯТО

50-ЛІТТЯ РІДНОЇ ШКОЛИ

**В СУБОТУ, ДНЯ 19-ГО ГРУДНЯ (DEC.) 1931 РОКУ**
В ЦЕРКОВНІЙ ГАЛИ,
34 EAST 25th STREET, BAYONNE, N. J.
Початок в годині 7-мій ввечір,

На святі буде промовляти дел. Рідної Школи, п. Лев Ясінчук.

Дальше в програму входять продукції хору „Боян", хору української школи „Луг" і деклямації, під управою п. В. Мельничука.

Будеться принимати ласкаві пожертви на „Рідну Школу".
Вступ вільний. 293

---

## ШВЕДСЬКІ ВЯЗНИЦІ ОПОРОЖНЮЮТЬСЯ.

Як відомо, Швеція має в порівнанні з іншими державами Европи дуже малу кримінальність, яка постійно зменьшується. І так звідомлення шведського тюремного департаменту каже, що цього року засуджених у шведських вязницях є 1,984 проти 2,113 у минулому році. Особи, які були засуджені в останніх зимових місяцях, відсиділи радо свої кари. Уряд пояснює це людяною поведінкою в шведських вязницях і соціяльними відносинами.

---

**ПОЗІР! НЮАРК І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!**

ЗАХОДОМ ЧОРНОМОРСЬКОЇ СІЧИ В НЮ ЙОРКУ
відограється перший раз в Нюарку драму в 4-ох діях і 5 відслонах:

## В БОРОТЬБІ ЗА ВОЛЮ

**В СУБОТУ, ДНЯ 19-ГО ГРУДНЯ (DEC.) 1931 РОКУ**
В УКРАЇНСЬКІМ РОБІТНИЧІМ ДОМІ,
57-59 BEACON STREET, NEWARK, N. J.
Початок в годині 7.30 ввечір. — Вступ 50 центів.

Цю драму відіграно в Ню Йорку і вона увінчалась успіхом. Це дало нам охоту виступити з нею в інших місцевостях. Нюарські Українці не пожалують, коли прийдуть побачити це представлення. 289,93-4

---

**Війна.**

**Адвокат:** То ви конче хочете розвестися з вашим чоловіком? А яку подасьте причину?

**Кандидатка до розводу:** Всі мої приятельки вже розвелися, тому мені стидно, що я одна є виїмкою між ними.

—o—

**Лікар** (до хлопчика): Як це сталося, що ти здоровий, а твій батько й мати занедужали тяжко, бо їли несвіже мясо?!

**Хлопець:** Бо я був нечемний і мама за кару не дала мені вечері.

# МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗУ

СКРЕНТОН, ПА. Тов. Усп. Пресв. Богородиці, від. 123, повідомляє всіх членів, що звичайний мітінг відбудеться в неділю, 20 грудня, в гали укр. нар. церкви при Норт Мейн і Гавел ул., зараз по Сл. Божій. Проситься всіх членів явитися на мітінг, бо є важні справи до полагодження. Будуть роздані календарі на 1932 рік, за котрі кождий член має заплатити по 30 ц. — Мик. Годовенець, секр.

АЛТУНА, ПА. Бр. Пресв. Богородиці, від. 145, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 20 грудня, в годині 2.30 пополудни. Проситься всіх членів прибути на той мітінг. Буде роздання Календарів і вибір уряду на 1932 рік. — П. Патроній, предс.; Гр. Сеньків, кас.; І. Одеський, секр.

НЮ БРІТЕН, КОНН. Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 254, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінг відбудеться в пятницю, 18 грудня, в годині 7.30 ввечір, в гали церковній. Проситься всіх членів прибути на означений час, бо буде вибір уряду на 1932 рік. Неявившийся буде караний після статута. Проситься довгуючих членів вирівнати свої вкладки. Будуть роздані календарі на 1932 рік, за котрі кождий член мусить заплатити по 30 ц. — М. Тимчишин, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 117, повідомляє, що річний мітінг відбудеться в неділю, 20 грудня, в годині 3-ій пополудни, в гали Укр. Роб. Дому, 15 Іст 3-та вул. Буде справоздання за цілий рік, вибір уряду і другі важні справи. Кождий член мусить прибути на мітінг. — С. Кучма, предс.; П. Перей, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Бр. св. Георгія, від. 239, повідомляє всіх своїх членкинь і членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 20 грудня, точно в годині 1-ій пополудни, в Домі Укр. Амер. Горожан на Френклін ул. Як членкиці так і члени морально обовязані бути на тім мітінгу і вирівнати свої належитости. Буде вибір уряду на 1932 рік, роздання календарів, справоздання уряду за минаючий рік і багато інших дуже важних справ. — Ник. Наконечний, предс.; Ів. Паращак, кас.; Волод. Сегінь, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Сестр. Любов, від. 37, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членкиць, що річний мітінг відбудеться в неділю, 20 грудня, точно в годині 2-ій пополудни, в У. Н. Домі. Обовязком є кождої членкиці прибути, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі членкиці мусять вирівнати свій довг. Буде справоздання контролі і вибір уряду на 1932 рік. Проситься жінок і дівчат і котрі ще неналежать до Сестрицтва, прийти на сей мітінг і вписатись. Будемо принимати без вступного до Сестр., а до У. Н. Союза після статута. Не явившася членкиця заплатить кару 50 ц., а урядничка 1 дол. — А. Горін, предс.; М. Герета, кас.; Е. Кардаш, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 22, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в суботу, 19 грудня, в годині 8-ій ввечір, в гали У. Н. Дому, 101 Гренд ул. Обовязком є кождого члена явитись, бо є багато важних справ до полагодження, буде вибір уряду. Довгуючі члени повинні вирівнати всякі залеглости, бо в противнім разі наразяться на неприємности. Не явившийся член підлягає карі 50 ц., а урядник 1 дол. — М. Багдай, секр.

ГАМТРАМК, Міш. Тов. Згода, від. 20, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 20 грудня, в годині 1-ій пополудни, в Укр. Хаті на Грейлинг ул. Проситься всіх членів прийти на збори, бо мається вибрати уряд на 1932 рік і є важні справи до полагодження. Буде роздання календарів, за котрі кождий має заплатити по 30 ц. Проситься довгуючих вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Не явившіся на зборах члени будуть карані після статута. — Мат. Прихітко, предс.; Н. Триш, рек. секр.

ВЕСТ ІСТОН, ПА. Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 137, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 20 грудня, в годині 1-ій пополудни, в гали парафіяльній при 4-тій улиці. Обовязком є кождого члена прибути на сей мітінг і почути справоздання урядників і контр. комісії за цілий рік. Напоминається довгуючих членів, щоби старались вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі поступиться з ними після статута. Довгуючі за тікети на баль також мають заплатити. Пригадується членама, щоби кождий приніс по 30 ц. за календар У. Н. Союза на 1932 рік. Не явившийся на сей мітінг член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — М. Підгайний, предс.; Ф. Сагатий, кас.; М. Колодруб, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. ім. Ів. Франка, від. 289, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в суботу, 19 грудня, в годині 8-мій ввечір, в гали Дмитра Рудого, 81 Гланд ул. Проситься всіх членів прийти на мітінг і вирівнати свої належитости. Буде вибір уряду на 1932 рік. Кождий член має принести 30 ц. за календар, котрий отримає на мітінгу. — Теодор Ціпура, пр.; Дмитро Балацький, кас.; С. Петрик, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Повідомляється всіх членів, що річний мітінг Тов. ім. Т. Шевченка, від. 252, відбудеться 20 грудня, в годині 1-ій пополудни під ч. 1946 Н. Ірі ул. Будуть важні справи до полагодження, тому проситься всіх членів прибути. Також проситься, щоби довгуючі члени вирівнали свою залеглість. Кождий член не явиться на сей мітінг буде суспендований. — Д. Красножон, предс.; Н. Читвиський, секр.

ГАРТФОРД, КОНН. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 277, повідомляє всіх своїх членів і членкиць, що річний мітінг відбудеться в неділю, 20 грудня, в годині 2-ій пополудни, в гали Укр. Горож. Клюбу, 29 Чартер Оак Еве. Проситься всіх явитися на час, бо будуть важні справи до полагодження. Буде вибір уряду на 1932 рік і роздання календарів за оплатою 30 ц. Проситься довгуючих членів вирівнати свої залеглости оскілько можливо. Не явившийся член або урядник заплатить кару, яку члени наложать. — Павло Курко, секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. Отсим подається до відома, що річний мітінг Тов. Запорожська Січ, від. 347, відбудеться в неділю, 20 грудня, точно в годині 2-ій пополудни, в гали церковній на Гогбін Ровд. Обовязком є кождого члена явитися на означений час. На тім мітінгу буде справоздання касове і вибір уряду на 1932 рік. — П. Ф. Члех, секр.

СІМПСОН, ПА. Бр. св. Василія Вел., від. 43, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 20 грудня, в годині 2-ій пополудни, під ч. 62 Овего ул., в домі Григорія Коваля. На мітінгу буде вибір уряду на 1932 рік і інші важні справи, тому кождий член обовязаний прибути на сей мітінг і вирівнати свої вкладки, а також принести по 30 ц. за календар. Не явившийся член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол., або буде суспендований за залеглий довг. — Сафрон Теліченко, пр.; Гр. Коваль, кас.; Василь Лагода, секр.

КОРТІС БЕЙ, МД. Бр. св. Михаїла, від. 55, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 20 грудня, точно в годині 2-ій попол., в гали парохіяльній. На ті збори мусять явитися всі члени, бо буде справоздання за цілий рік і вибір уряду на 1932 рік. Пригадується довгуючим членам, щоби вирівнали свої вкладки. Не явившийся член підпадає карі після статута. — П. Чайковський, предс.; С. Демчук, кас.; Н. Шандровський, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 73, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в неділю, 20 грудня, в годині 1-ій пополудни, в гали під ч. 1929 Вестмінстер ул. На ті збори повинні явитися всі члени, бо є важні справи до полагодження. Буде звіт урядників і вибір уряду на 1932 рік. Не явившийся на тих зборах член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — М. Снідер, секр.; Д. Лободяк, предс.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Тов. ім. Ів. Франка, від. 372, повідомляє всіх членів і членкиць, що річний мітінг відбудеться в неділю, 20 грудня, в годині 1.30 пополудни, в місци де звичайно. Обовязком є кождого члена і членкиці прибути на мітінг, бо є важні справи до полагодження. Буде справоздання уряду за цілий рік і вибір уряду на 1932 рік. — В. Ярема, предс.; М. Дубас, кас.; Гр. Орецький, секр. прот.

ДЕРБИ, КОНН. Тов. Запорожська Січ, від. 23, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 20-го грудня, в годині 1.30 пополудни, в Ігел галі, 229 Мейн ул. Проситься всіх членів явитись на мітінг. Буде вибір уряду на 1932 рік і інші справи до полагодження. Нагадується довгуючих членів, щоби вирівнали свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані. Не явившийся член чи урядник підлягає карі після статута. — Т. Захаревич, предс.; С. Шурон, кас.; І. Біньковський, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Сестр. св. Ольги, від. 318, повідомляє всіх членкиць і членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 20 грудня, в годині 2-ій пополудни, в гали парафіяльній. Проситься всіх членкиць і членів прийти на мітінг, бо є важні справи до полагодження. Буде справоздання урядників і контр. комісії, вибір уряду на 1932 рік і роздання календарів У. Н. Союза за доплатою 30 ц. Довгуючих членів проситься вирівнати свої довги по можности. — Юлія Сидор, предс.; Іван Брощак, секр.

БАЙОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 281, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінг відбудеться в пятницю, 18 грудня, точно в годині 8-мій ввечір, в гали У. Н. Дому, 33-35 Вест 19 ул. Проситься щоби всі члени прибули на той мітінг, бо буде вибір уряду на 1932 рік. Рівнож просимо вирівнати свої залеглости. Котрий член не явиться на тім мітінгу без важної причини, заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — М. Петруняк, предс.; Ів. Кот, кас.; Л. Бачинський, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Тов. Любов, від. 370, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 20 грудня, в годині 1-ій пополудни. Є бажаним, щоби всі члени прийшли на час, бо буде вибір уряду на 1932 рік і інші справи, як також роздання календарів за доплатою по 30 ц. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости. — К. Марущак, предс.; Н. Рошка, кас.; Я. Децембер, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Повідомляється членів Тов. ім. Князя Данила, від. 356, що річний мітінг відбудеться в суботу, 19 грудня, в годині 7-мій ввечір. Проситься усіх членів прийти на мітінг в означений час. Контр. комісія здасть справоздання з минувшій півріч, відтак буде вибір уряду на 1932 рік. Пригадується довгуючим членам, щоби прийшли і вирівнали свої залеглі вкладки, а коли довгуючий член не має чим платити, то і так конечно повинен прибути на мітінг і сказати чи буде платити, бо інакше кождий довгуючий буде суспендований. — М. Довжний, предс.; Г. Лесик, кас.; Ол. Діорка, секр.

ПАСЕЙК, Н. Дж. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 42, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в неділю, 20 грудня, в годині 2-ій пополудни, в гали У. Н. Дому, 237 Говп Еве. Кождий член повинен бути на тих зборах, бо буде справоздання контр. комісії за 1931 рік і вибір уряду на 1932 рік. Не присутний на тих зборах член буде караний після статута. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, щоб не перетягати довгів на другий рік. Хто ще з Українців не належить до У. Н. Союза, нехай прийде та впишеться в члени. — Вол. Лелет, пр.; Лазина Юсипчук, кас.; Мих. Федорів, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Тов. Вільна Україна, від. 170, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 20 грудня, в годині 2-ій пополудни, в Укр. Гор. Клюбі, 618 Вест Лаккавана Еве. Проситься всіх членів обовязково прибути на збори, бо є важні справи до вирішення. Довгуючі члени щоб постаралися вирівнати свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані. Буде вибір уряду на 1932 рік і роздання календарів за доплатою 30 ц. — В. Павлишин, предс.; С. Петрашук, кас.; Р. Рубльовський, секр.

БІНТЛЕЙВІЛ, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 109, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінг відбудеться 20 грудня, в год. 2-ій пополудни. Кождий член є обовязаний прийти, бо буде вибір уряду, роздання календарів і багато важних справ. Напоминається довгуючих членів, щоби вирівнали свої залеглости, бо братська каса не може за нікого заплатити з причини замкнення банку. — Олекса Мороз, предс.; Михайло Віхол, кас.; Мих. Твардонь, секр.

ДЕНБУРИ, КОНН. Бр. св. О. Николая, від. 381, повідомляє, що річний мітінг відбудеться в неділю, 20 грудня, в годині 2-ій пополудни, в Конкордія гали. Проситься, щоби кождий член на цей мітінг явився, бо буде вибір уряду на 1932 рік. Не явившийся член заплатить кару як було ухвалено. — Т. Карпиш, предс.; Панько Наконечний, Мих. Лукашкевич, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Василія Великого, від. 214, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 19 грудня, в годині 7-мій ввечір, в гали парковій, 29 Галстед ул. З огляду, що це остатні місячні збори сего року, кождий член мусить явитись, бо є важні справи до полагодження. Буде роздання календарів на 1932 рік. Пригадується довгуючим членам, щоби негайно вирівнали свої залеглости на сих зборах, бо інакше будуть суспендовані. — Олекса Сава, гол.; Т. Дорош, кас.; Іван Паславський, секр.

ЛЕЙТРОБ, ПА. Бр. Усп. Пресв. Богородиці, від. 61, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться 20 грудня, точно в годині 2-гій пополудни. Всі члени повинні бути присутними. Члени, котрі будуть перетягати свій довг на слідуючий рік, будуть мусіли платити кару по одному долярови. Буде справоздання за минулий рік і вибір уряду на слідуючий рік. — Іван Томашовський, предс.; Лешко Гаванчак, кас.; Антін Скубяк, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Бр. св. О. Николая, від. 175, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 20 грудня, в годині 12.30 в полудне, в гали де звичайно. Буде річне справоздання уряду і контр. комісії, вибір уряду на 1932 рік. Проситься членів не легковажити собі річного мітінгу, бо будемо мати дуже важні справи до полагодження. Проситься родичів, котрі ще не вписали своїх дітей до У. Н. Союза, нехай се зроблять на тім мітінгу. — П. Пошивак, предс.; В. Шеремета, кас.; В. Бартош, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. Запорожська Січ, від. 206, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 20-го грудня, в годині 1.30 пополудни, в гали парохіяльній на Блекстон ул. Проситься всіх членів явитись на сей мітінг, бо буде вибір уряду на 1932 рік і роздання календарів за доплатою по 30 ц. Будемо принимати нових членів без вступного до Товариства, а до У. Н. Союза після статута. — Мих. Бардачевський, предс.; Ілія Околіта, кас.; Мих. Яцишин, секр.

ГЕМПСТЕД, Л. АЙ., Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 327, повідомляє всіх своїх членів і членкиць, що річний мітінг відбудеться в пятницю, 18 грудня, точно в годині 7.30 ввечір. Проситься всіх членів і членкиць прийти на сей мітінг, бо є справи, котрі мусять бути рішені на сих зборах. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо інакше не буде мав права бути вибраним до уряду. Не явившийся на ті збори член заплатить кару 1 дол. — Петро Матіїв; Теодор Багрій, Іван Гречин.

ГЕЙЗЕЛТОН, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 85, повідомляє всіх своїх членів, що звичайний мітінг відбудеться в неділю, 20 грудня, в годині 1-ій пополудни, в Юніон Гол. ч. салі, 2-гий поверх, на Норт Вайомінг ул. Обовязково всі члени повинні явитися на мітінг, а особливо місцеві члени повинні прийти. Довгуючі члени, коли не бажають, щоби їх імена були поміщені на листі суспендованих, нехай прийдуть і вирівнають свої залеглости. — Стефан Глинський, рек. секр.

БОФАЛО, Н. Й. Бр. св. О. Николая, від. 127, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінг відбудеться у неділю, 20 грудня, в гали гр. кат. церкви, зараз по Сл. Божій. На мітінгу вибереться уряд на 1932 рік і полагодиться багато інших справ. — Павло Володко, секр.

ІЗЕЛІН, Н. ДЖ. Тов. Просвіта, від. 366, повідомляє, що уряд на 1932 рік є слідуючий: Андрій Яворський, предс.; Григорій Цьвєкайло, заст.; Семко Седіла, кас.; Василь Гніздур, заст.; Василь Кручовий, секр.; Василь Левка, заст.; Іван Томиш, Іван Прищляк, контр. комісія; Андрій Гетькало, Василь Гніздур, тростіси; Іван Прищляк, Петро Баховський, опікуни хорих; Іван Шпайчук, дверник. Мітінги будуть відбуватись в першу суботу по першім. Коли субота припаде на першого, то мітінг буде в суботу. — П. Баховський, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 371, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в суботу, 19 грудня, в годині 8-ій вечір, в гали церковній, 49-51 Бікон ул. Буде справоздання уряду і вибір уряду на 1932 рік. — Олекса Паньків, предс.; Олекса Шумський, секр.

ТАВНТОН, МАСС. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 122, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться 20 грудня, в годині 2-ій пополудни, в Товариській Гали. Проситься членів прибути на час, бо є важні справи до полагодження. Буде вибір уряду на 1932 рік. Не явившийся на цей мітінг член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости на тім мітінгу. — К. Сідлінський, предс.; В. Туркало, кас.; Іван Вашковський, секр.

ЛЕЙКВУД, О. Бр. Сош. св. Духа, від. 108, повідомляє, що на річних зборах вибрано слідуючий уряд на 1932 рік: Василь Мумрик, предс.; Іван Денега, заст.; Мих. Мельничин, фін. секр.; Теодор Грущак, рек. секр.; Мих. Колодій, кас.; Стефан Якимів, заст.; Мих. Скворонський і Павло Канюк, контрольори; Андрій Коваль, господар галі; Мих. Мартиняк і Андрій Ковальчук, доглядачі хорих; Андрій Шалайко, хоруджий. — Мих. Колодій, секр.

## ПЕРША ТУРЕЦЬКА ГОВОРЕНА ФІЛЬМА.

Режісер Ертоґрул Мушін викінчує у французькім ателіє в Епіне першу турецьку говорену фільму „Стамбульський прошак". Головними акторами тієї фільми є учні драматичної консерваторії в Царгороді. Фільма матиме не лише турецькі, але й грецькі й арабські діяльоги й пісні. Краєвиди знимали в Туреччині, Каїро та в Атенах.



## ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ



## ТАРЗАН І ДОРОГОЦІННОСТИ З МІСТА ОПАР. (19)

Copyright, 1930, by Edgar Rice Burroughs, Inc. All rights reserved.

Слуги Тарзана, що на його поклик вибралися на скелю, не знайшли тут свого пана. Вони старалися знайти його сліди. Натрапили на підземний хідник, яким Тарзан виносив золото, але не могли ним далеко пробратися, бо вхід був загачений великим каменем. Довгий час вовтузилися дикуни, щоб витягнути той камінь; кликали Тарзана, але все було тихо, а камінь нерухомо лежав на місці. Забравши золото, вони рушили назад.

У той час, коли Тарзанові Вазіри верталися джунґлями на фарму Тарзана, до неї прямували з другої сторони верхівці на чолі з Ахмедом Зеком. Дикуни, стративши свого пана, тепер думали про те, що вони хоч золотом, яке принесуть, трохи поліпшать життя дружини їх пана. Арабський бандит думав, що, діставши до своїх рук жінку Тарзана, він зможе добре заробити, одержавши викуп від Тарзана, або продавши її в неволю.

Муґамбі, вірний слуга Тарзана, лишився з частиною Вазірів охороняти лейді Ґрейсток на її фармі. Коли до нього дійшли відомости, що якісь незнайомі верхівці наближаються до фарми, він зібрав своїх чорних воїнів і приготовився до бійки, якщо ті верхівці будуть напасниками. Лейді Ґрейсток з вікна своєї кімнати бачила чорних велеканів, що були розставлені навколо її хати, й спокійно чекала наближення незнайомих їздців.

Муґамбі просив лейді Ґрейсток приготовитися до найгіршого, бо він не думає, щоб Араби їхали сюди з гарними намірами. Тимчасом Араби наближалися до фарми. Зі свого вікна Джейні вже могла бачити їх смагляві постаті, закутані в білі одяги, на високих конях. Попереду їхав Араб з продовгастим лицем, як у хижої птиці. Лице його трохи непокоїло Джейні, але що Араби могли зробити проти її вірних Вазірів?